

Oh...

Philippe Djian

Traducció de Jordi Martín Lloret

Narratives

Oh...

Títol original: «*Ob...*»

© 2012 Philippe Djian i Éditions Gallimard

© 2018 Jordi Martín Lloret, per la traducció

© iStock, per la imatge de portada

© 9 Grup Editorial SL, per l'edició
Angle Editorial

Muntaner, 200, àtic 8a / 08036 Barcelona

T. 93 363 08 23

www.angleeditorial.com

angle@angleeditorial.com

Disseny de col·lecció: J. Mauricio Restrepo

Primera edició: febrer de 2018

ISBN: 978-84-17214-19-7

DL B 1967-2018

Imprès a Romanyà Valls, SA

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre,
ni la incorporació a un sistema informàtic,
ni la transmissió en cap forma ni per cap mitjà,
sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per gravació o altres mètodes,
sense el permís previ i per escrit dels titulars del copyright.

Oh...

Philippe Djian

Traducció de Jordi Martín Lloret

 Angle Editorial

«A fora era fosc i tot es desdibuixava. La tempesta s'havia allunyat esmorteint-se com un carro que creua un pont.»

EUDORA WELTY
Extret del relat «A Piece of News»,
del recull *A Curtain of Green*

Em dec haver esgarrinxat la galta. Em cou. La mandíbula em fa mal. He tirat un gerro en caure, recordo haver-lo sentit esmicolar-se a terra i em pregunto si no m'he clavat també algun tros de vidre, no ho sé. A fora encara brilla el sol. Fa bo. A poc a poc reprenc alè. Sé que d'aquí a pocs minuts tindrè una migranya espantosa.

Fa dos dies, mentre regava el jardí, vaig alçar els ulls al cel i em va aparèixer un missatge inquietant. Un núvol, d'una forma molt explícita. Vaig mirar al voltant per veure si s'adreçava a algú altre, però no hi havia ningú més que jo. I tampoc no se sentia res, només a mi regant, ni una paraula, ni un crit, ni una bufada d'aire, ni un sol soroll de motor —i a fe que per aquí a la vora sovint hi ha algun tallagespa o algun bufador en acció.

En general soc sensible a les intervencions del món exterior. Puc quedar-me tancada a casa uns quants dies seguits, no posar ni un peu a fora si percebo un presagi inquietant en el vol erràtic d'un ocell —i encara més si va acompanyat d'un xiscler estrident o d'un grall lúgubre—, o fins i tot si al capvespre un raig de sol em toca estranyament en tota la cara obrint-se pas a través del fullatge o si m'inclino per do-

nar unes monedes a un home assegut a la vorera que de sobte m'agafa el braç i em crida: «Els dimonis, les cares dels dimonis..., però si amenaço de matar-los, llavors m'obeeixen...!!» —l'home rotava, no parava de repetir aquella frase amb els ulls desorbitats, sense deixar-me anar, i aquell dia, quan vaig arribar a casa, vaig anul·lar el bitllet de tren, oblidant a l'acte l'objectiu del meu viatge, que perdia absolutament tot l'interès, perquè no volia ser candidata al suïcidi ni sorda als avisos, als missatges i als senyals que se m'enviaven.

A setze anys vaig perdre un avió després d'una borratxera a les festes de Baiona i aquell avió es va estavellar. Hi vaig pensar molt. I vaig decidir que a partir d'aleshores prendria algunes precaucions per protegir-me. He acceptat que aquestes coses existeixen i he deixat riure els qui se'n volien riure. No sé per quin motiu però els senyals procedents del cel sempre m'han semblat els més pertinents, els més imperiosos, i un núvol en forma de X —una mena prou rara per cridar-me doblement l'atenció— només m'incita a estar alerta. No sé què m'ha passat. Com he pogut baixar la guàrdia? Encara que sigui una mica —molt?— per culpa del Marty. Em fa tanta vergonya. Estic tan furiosa, ara. Furiosa amb mi mateixa. Hi ha una cadena a la porta. Hi ha una maleïda cadena a la porta, que ja ho havia oblidat? M'aixeco i vaig a passar-la. Em pessigo amb les dents el llavi inferior i em quedo un moment immòbil. A part del gerro trencat, no veig cap desordre. Pujo a canviar-me. En Vincent ve a sopar amb la seva amiga i no hi ha res preparat.

La noia està embarassada, però la criatura no és d'en Vincent. Jo ja no toco el tema. No hi tinc res a guanyar. Ja no tinc forces per barallar-me amb ell. Ni ganes. Quan em vaig adonar de fins a quin punt s'assemblava al seu pare, vaig pen-

sar que em tornava boja. Es diu Josie. Busca un pis per a en Vincent i per a ella, i per al fill que espera. En Richard ha fet veure que es trobava malament quan hem mencionat el preu del lloguer a la capital. Ha començat a passejar-se amunt i avall remugant, com ja té per costum. Veig com ha envellit, com s'ha anat corsecant en vint anys.

—Això què és, a l'any o al mes? —ha dit fent cara de dolent. No sabia d'on trauria els diners. Mentre que jo soc l'estable, la que té uns bons ingressos.

Naturalment.

—Vas voler tenir un fill —li dic—. Enrecorda-te'n.

El vaig deixar perquè s'havia tornat insuportable i avui està encara més insuportable que mai. L'ànimo a tornar a fumar o fins i tot a córrer per expulsar aquesta amargor recelosa que el domina quasi sempre.

—Perdona però ves a prendre pel cul —em contesta—. En tot cas ara mateix estic escurat. Em pensava que ja havia trobat feina.

—No ho sé. Parleu-ne tu i ell.

Amb ell tampoc no m'hi vull barallar. He passat més de vint anys de la meua vida amb aquest home, però a vegades em pregunto d'on n'he tret la força.

Em preparo un bany. Tinc la galta vermella, i fins i tot una mica groga, com la terra cuita, i una goteta de sang a la comissura dels llavis. Vaig molt despentinada, la pinça que em subjectava els cabells n'ha alliberat una bona part. Tiro sals a la banyera. No pot ser, ja són les cinc i aquesta noia, la Josie, no la conec gaire. No sé què pensar-ne.

Però hi ha una llum increïblement suau i bonica, tan allunyada de qualsevol impressió d'amenança. Em costa tant de creure que m'hagi passat això amb un cel tan blau, amb un

temps tan bo. El lavabo està inundat de sol, sento crits, jocs de nens al lluny, la pols brilla en l'horitzó, els ocells, els esquiroles, etcètera.

Quin gust. Aquest bany és miraculós. Tanco els ulls. Al cap d'una estona no és que ho hagi esborrat tot però sí que m'he refet. La migranya esperada no arriba. Truco al servei d'àpats i demano sushi.

M'ho he passat pitjor amb homes que havia escollit jo lliurement.

Passo l'aspiradora després de recollir els trossos més grossos del gerro, allà on he caigut —pensar que fa poques hores jo era ajaguda allà, amb el cor bategant, m'incomoda bastant—. I just quan vaig a posar-me una copa, rebo un misatge de la Irène, la mare; té setanta-cinc anys i fa un mes que no la veig ni en tinc notícies. Diu que m'ha somiat, que li trucava per demanar-li auxili —i jo no li he trucat per a res.

En Vincent no sembla gaire convençut per la meva història.

—Doncs tens la bicicleta en perfecte estat —em diu—. No deixa de ser curiós.

Me'l miro un moment i arronso les espatlles. La Josie està molt vermella. En Vincent acaba d'agafar-li amb força el canell i l'obliga a deixar els cacauets. Es veu que ja s'ha engreixat vint quilos.

No casen gens, aquest parell. En Richard, que no sap res de res, em va dir tot convençut que aquesta mena de noies solien ser bones al llit —què vol dir *ser bona al llit*?—. Mentrestant ella busca un pis de tres habitacions i cent metres quadrats com a mínim, i al barri que li interessa no es troba res d'aquestes característiques per menys de tres mil euros.

—He deixat el currículum al McDonald's —diu—. Per anar tirant mentre no trobi res més.

L'animo a continuar per aquesta via —o per alguna altra una mica més gratificant, per què no? Una dona embarassada és cara de mantenir.

—Val més que ho sàpigues —li he dit de seguida, abans fins i tot que me la presentés.

—No t'he demanat pas l'opinió —m'ha contestat—. Se me'n fot la teva opinió.

Amb mi sempre és així, des que vaig deixar el seu pare. En Richard és un tràgic excel·lent. I en Vincent és el seu millor públic. Quan ens aixequem de taula, em torna a mirar amb ulls suspicajos:

—Però què tens? Què passa?

No paro de pensar-hi, és clar, no m'ha marxat del cap en tot el sopar. Em pregunto si m'ha escollit a l'atzar o si m'ha seguit, si és algú que conec. El que parlen dels lloguers i l'habitacioneta per al nen no m'interessa gens, tot i que admiro el que emprenen —el que intenten—, aquesta jugada que consisteix a fer que el seu problema es converteixi en el meu problema. El fito durant un instant molt breu, provant d'imaginar-me la cara que faria si li expliqués el que m'ha passat aquesta tarda. Però això no forma part de les meves funcions. Imaginar-me les reaccions del meu fill ja no és de la meua competència.

—Que t'han pegat?!

—Pegat, Vincent? —se m'escapa una mica el riure—. Pegat?!

—T'has hostiat amb algú?

—Ai, mira, no siguis ximple. Jo no vaig pel món «hostiant-me» amb la gent.

M'aixeco i vaig al porxo amb la Josie. Fa bo, però tot i la fresca de la nit, ella es venta perquè s'ofega. Les últimes setmanes són les pitjors. No hi hauria tornat per res del món. Abans m'hauria obert la panxa per posar fi al suplici. Prou que ho sap, en Vincent. No he intentat mai adornar aquell episodi. Sempre he volgut que ell ho sabés. I que no ho oblidés. La meva mare gastava el mateix discurs amb mi i no m'he mort.

Mirem el cel, la negror estelada. Observo de reüll la Josie. Només la dec haver observada una mitja dotzena de vegades i no en sé gaire res. No em cau pas malament. Coneixent en Vincent, el meu fill, ja la planyo, però té alguna cosa de mineral, de fredament obstinada, i crec que se'n pot sortir si se'n vol prendre la pena. Tinc la sensació que és una dona forta, i que amaga alguna cosa.

—Així que pel desembre —li dic—. Ja falta poc.

—En Vincent té raó —diu ella—. Estàs tota alterada.

—No, i ara. Estic bé. No em coneix prou, el meu fill.

Tanco la porta darrere seu. Faig el volt de la planta baixa armada d'un ganivet de carnisser, comprovo portes i finestres. Em tanco a la meva habitació. Quan l'alba comença a envair-la encara no he aconseguit aclucar l'ull. El matí es torna blau, resplendent. Vaig a veure la mare. Al seu saló em trobo un noi atlètic però totalment ordinari.

Em pregunto si el meu agressor del dia abans s'hi devia assemblar —només tinc el record d'un passamuntanyes amb dos forats per als ulls, i encara, perquè ja no recordo si era blau o vermell—, si s'assemblava a aquest paio d'aire suficient que em pica l'ullet abans de sortir del pis de la mare.

—Mare, però quant els pagues? Que trist, per favor!
—li dic—. No podries canviar? No ho sé, surt amb un intel-

lectual, o amb un escriptor. Quina necessitat tens, d'anar amb aquesta mena de sementals? A la teva edat.

—Tant me fa. Jo no me n'he d'averkonyir, de la meua vida sexual. Ets una mala puta. Ja té raó, ja, el teu pare.

—Mare, prou. Deixa'l tranquil, el pare, que ja està bé on està.

—Però què dius, ximpleta?! És evident que no està bé on està, el teu pare. S'està tornant boig.

—És que és boig, que no és el mateix. Parla amb el seu psiquiatre.

M'ofereix esmorzar. Crec que s'ha retocat alguna cosa des de l'última vegada. O potser només s'ha posat bòtox o ves a saber què més, tant és. Ha canviat de vida de manera radical des que el seu marit —que per desgràcia també és el meu pare— està tancat —tot i que ella hagi obrat de bona fe al principi—. Una pocavergonya és el que és. Aquests últims anys s'ha gastat molts diners en cirurgia estètica. A vegades, sota segons quina llum, em fa por i tot.

—Molt bé. Què vols?

—Que què vull jo? Mare, però si ets tu la que m'has cridat. Se'm queda mirant un moment sense reaccionar.

I llavors s'inclina cap a mi i em diu:

—Pensa bé abans de contestar-me. No em contestis a la lleugera. Pensa bé. Què diries si em tornés a casar? Pensa-hi bé.

—Et mataria, així de fàcil. No cal pensar tant.

Remena suaument el cap, encreua les cames, s'encén una cigarreta.

—Tu sempre has desitjat una versió asèptica del món —em diu—. Sempre t'ha fet por tot el que és fosc i anormal.

—Et mataria. I no cal que em vinguis amb els teus galimaties. T'avisó.

Fins ara he tancat els ulls. És veritat que el seu apetit sexual sempre m'ha sorprès, i no l'aprovo pas —de fet em repugna bastant—, però amb aquest tema vaig decidir ser oberta i tolerant. Si és la seva manera de sortir-se'n l'accepto —sense intentar conèixer-ne els detalls—. Molt bé. Però si la cosa ja agafa un caire una mica massa seriós i ens exposem a avançar per un terreny relliscós, que és el que passa ara amb això del casament, llavors sí que hi intervenc, oh i tant. Qui és l'afortunat, aquest cop? Qui ha conegut? Qui és aquest Ralf —el paio té nom— que apareix en el quadre i l'enfosqueix?

Ja vaig espantar un advocat que deia que estava boig per ella fent-li creure que era portadora d'un virus, i després un director de sucursal bancària explicant-li la veritat sobre nosaltres —que de seguida incomoda—, i això que encara no li havien demanat de casar-se.

No crec que pugui tolerar una cosa tan grotesca. Una dona de setanta-cinc anys. La cerimònia, les flors, la lluna de mel. Recorda aquelles actrius decrepites i terrorífiques, totalment recautxutades, amb els pits inflats —5.000 € el parell—, els ulls brillants i recremades pel sol.

—M'agradaria saber qui em pagarà el lloguer els pròxims anys —acaba sospirant—. M'agradaria que m'ho diguessis.

—Doncs jo, és clar. Que no és el que he fet sempre?

Somriu, tot i que està visiblement molt contrariada.

—Ets tan egoista, Michèle. És espantós.

M'unto amb mantega les llesques que acaben de saltar de la torradora. Feia un mes llarg que no la veia i ja tinc ganes d'anar-me'n.

—Imagina't que et passés alguna cosa —diu—. Tinc ganes de contestar-li que és un risc que cal córrer.

Recobreixo una torrada amb melmelada de gerds. Abun-

dantment. A posta. Difícil agafar-la sense empastifar-se'n les mans, i l'hi allargo. Dubta. Semblen grumolls de sang. Se la mira un moment i em diu:

—Crec que ja no li queda gaire temps, Michèle. Crec que ho has de saber. Al teu pare no li queda gaire temps.

—Doncs bon vent, què vols que et digui.

—Tampoc cal que siguis tan dura... No facis una cosa que després lamentaràs tota la vida.

—El què? Què és el que lamentaré? Que repapieges, ja?

—Ja ha pagat prou. Fa trenta anys que és a la presó. Ja queda lluny, allò.

—Doncs a mi no m'ho sembla. A mi no em sembla que ja quedi lluny. Com pots dir aquestes barbaritats? Ja queda lluny. Tu trobes que queda lluny? Què vols, uns prismàtics? —em venen les llàgrimes als ulls, com si m'acabés d'empassar una cullerada de mostassa forta—. No tinc cap intenció d'anar-hi, mare. Cap intenció. No et facis il·lusions. Per a mi ja fa temps que és mort.

Em llança una mirada plena de retret i es gira cap a la finestra.

—Ja no sé ni si encara em reconeix. Però demana per tu.

—Ah, sí? I et penses que a mi em fa res, això? Què vols que em faci? Des de quan li fas de missatgera?

—No t'esperis. És l'únic que vull dir-te: no t'esperis.

—Escolta'm bé, mare: no penso posar mai els peus en aquella presó. De cap manera el penso anar a veure. Ja comença a esvair-se en el meu cap i m'agradaria que acabés desapareixent del tot, si pot ser.

—Com pots dir-ho, això? És terrible el que acabes de dir.

—Au va, sisplau, deixa't de romanços. Per compassió. Aquell dimoni ens ha arruïnat la vida, no?

—Però amb ell no tot era dolent, no tot era negre, ni de bon tros. Prou bé que ho saps. Podria inspirar-te una mica de compassió.

—Compassió? Mare, mira'm bé. No li tinc cap mena de compassió. Ni per un segon, n'hi he tingut. Espero que acabi els seus dies allà on és i certament no l'aniré pas a veure. Oblida-te'n.

Ella no sap que el veig en somni. Més ben dit, només en veig la silueta, la negror elèctrica, perquè estem a la penombra. El cap i les espatlles se li retallen però no aconsegueixo veure si està d'esquena o de cara, si em mira o no. Sembla que està assegut. No em parla. Espera. I quan em desperto, aquesta imatge se'm queda gravada en la ment, aquesta ombra.

No puc evitar de pensar que hi podria haver una relació entre l'agressió que he patit i els actes del meu pare —com ens ho demanem, la mare i jo, cada cop que passem un tràngol, perquè ja ho hem viscut abans, les escopinades i els cops que vam haver d'aguantar només per ser la dona i la filla. De la nit al dia vam perdre totes les relacions, tots els veïns, tots els amics. Com si ens haguessin marcat el front.

Com que ja he conegut les trucades anònimes, els insults en plena nit, els correus obscens, els cubells de la brossa bolcats davant la porta de casa, les inscripcions a les parets, les empentes a l'oficina de correus, les humiliacions a les botigues i els vidres trencats, ja no em pot sorprendre res. No ho pot jurar ningú, que s'hagin apagat totes les brases, que no hi hagi algú en algun racó que no estigui barrinant, fomentant el pròxim cop. Com puc creure en les casualitats?

El mateix dia al vespre rebo un missatge —«T'he trobat massa estreta, per a una dona de la teva edat. Però què hi fa-

rem.»— i em quedo de pedra. Sense alè. El rellegeixo dos o tres cops, i contesto: «Qui ets?», però no obtinc cap resposta.

Passo el matí i part de la tarda llegint guions, se m'amuntuen al peu de l'escriptori. Potser per aquí també hi ha alguna pista, em dic, algun jove autor que em devia carregar i que ara m'odia a mort.

Pel camí m'he aturat en una armeria i he comprat uns quants esprais de defensa personal, a base de pebre vermell per als ulls. El model petit és molt pràctic i es pot utilitzar diverses vegades. Ja n'havia gastat, de més jove. Era extremament ràpida, no em feia por agafar el transport públic, era molt àgil. Amb els anys n'havia après, esquivava bé, corria força, feia la volta a l'illa en menys de dos minuts. Ara ja no. S'ha acabat. Però per sort ja no tinc cap motiu per córrer. Podria tornar a fumar, si ho volgués, qui se'n preocuparia?

A mitja tarda interrompo les meves lectures ensopides.

No hi ha res pitjor que aquesta sensació de pèrdua estúpida de temps quan tanques un manuscrit dolent. Un d'ells travessa l'habitació on treballo i aterra dins d'un cubell de dos-cents litres únicament reservat per a aquest ús. A vegades aquest temps perdut resulta dolorós. A vegades fins i tot fa venir ganes de plorar. Cap a les cinc torno a pensar en el meu violador perquè just a aquesta hora, quaranta-vuit hores abans, aprofitava que jo estava ocupada amb el Marty per forçar la porta i ficar-se'm a casa, com un diable esperitat.

I llavors de cop i volta caic que em devia vigilar. Que esperava l'ocasió. Que em vigilava. I em quedo un moment parada.

Vaig al despatx, agafo el correu, comprovo els missatges, faig algunes trucades, deixo unes quantes instruccions. L'Anna ve un moment a parlar amb mi i al final de la conversa em diu:

—En tot cas, trobo que fas una cara estranya.

Faig com si baixés de l'hort.

—Què dius, ara? Al contrari. Tu mira el dia que fa, quin sol més bo.

Somriu. Segurament l'Anna seria la persona amb qui hauria de parlar-ne si em decidís a fer-ho. Ens coneixem des de fa molt. Però hi ha alguna cosa que em frena. Potser la meva relació amb el seu marit?

Vaig a la ginecòloga, em faig les exploracions necessàries. En Vincent em truca per demanar-me si no voldria almenys fer-li d'aval. Em quedo callada uns segons.

—Has estat molt groller amb mi, Vincent.

—Sí, ja ho sé, collons, perdona'm, ja ho sé.

—No et puc donar aquests diners, fill. Estic intentant estalviar per a la jubilació, no vull haver de viure a costa teva. No podria acceptar que treballassis per mi. No voldria ser una càrrega.

—Sí, molt bé, ja ho he entès. Però almenys fes-me d'aval. Mare, collons.

—No acudeixis a mi només quan em vulguis treure alguna cosa.

El sento que fa picar l'auricular contra no sé què. De petit ja era ben colèric. És pastat al seu pare.

—Collons, mare, digue'm sí o no.

—Para de dir «collons». Què és aquesta manera de parlar?

Quedem amb el propietari. La incertesa econòmica i l'estancament són tan grans que una transacció tan senzilla com llogar un pis es converteix en un festival de desconfiança recíproca, del tipus llibre de família, document d'identitat, ingressos anuals, certificats, fotocòpies, declaracions jurades, assegurances, papers, lletra manuscrita, religió, i tota mena

de precaucions de l'arrendador en previsió de l'hipotètic caos. Pregunto si és una broma, però no ho és pas.

Quan sortim en Vincent diu que em vol convidar a una copa i entrem en un bar. Ell demana una cervesa hawaiana i jo una copa de vi blanc sec de l'Àfrica del Sud. Brindem perquè s'ha convertit en el feliç llogater d'un pis de tres habitacions i seixanta-cinc metres quadrats, amb un balconet orientat al sud, pel qual he signat un aval.

—Entens el que això significa, Vincent? Doncs assumeix les teves responsabilitats. Si no pagues el lloguer me'l reclamaran a mi i jo no podré aguantar gaire temps, que m'escoltes?, no és cap joc, això, Vincent, i no m'amoïno només per vosaltres, estic parlant per mi i per la teva àvia, a qui ja saps que també li pago el lloguer. Ara estan molt nerviosos, no deixen passar res. Poden embargar-te el compte en un tres i no res, engegar diligències que anirien a càrrec teu, enviar-te els agents sense cap vacil·lació, humiliar-te, i encara em deixo coses. Tingues sempre present que uns homes que especulen amb l'arròs o el blat ja tenen prou sang a les mans per no tenir por de fer-ne vessar més.

Em mira un moment i somriu:

—He canviat, però tu no ho veus.

M'agradaria creure-m'ho. M'agradaria abraçar-lo i omplir-lo de petons d'agraïment. Però m'espero a veure.

Tinc una reunió al meu despatx. Són quinze. Ja fa uns quants mesos que aquestes reunions setmanals tenen lloc en un ambient tens perquè des que van tornar de les vacances la seva feina no val res. No se m'ha proposat res que sigui ni una miqueta original o potent, i aquestes cares de desconcert —després dels meus elogis efusius, la meva admiració exagerada pel seu excepcional talent escrivint— em fan fàstic.

Hi ha deu homes. Potser és entre ells? Potser he denigrat concretament la feina d'un d'ells, sense ser-ne conscient perquè tot el que he llegit es confon en la mateixa mediocritat lamentable. Però no detecto res. Ni una mirada que pugui afirmar que pertany a aquell que va abusar de mi tranquil·lament. Fa poc encara estava segura que quan el tingués al davant, encara que portés el passamuntanyes, el reconeixeria, que tot el meu cos es posaria a tremolar, a estremir-se, que tota jo m'eriçaria. Ara ja no n'estic tan segura.

Quan tothom s'aixeca i surt, els acompanyo i m'hi barrejo, m'ho faig venir bé per fregar-m'hi, aprofitant l'estretor del passadís per disculpar-me vagament per un contacte accidental, però no sento res, no reconec cap olor, cap perfum, passo discretament de l'un a l'altre, incitant-los a donar-me el millor d'ells mateixos per a la setmana que ve si volen conservar la feina —i aquí ja no fa broma ningú—, però a banda d'això no, no sento res, ni una espurna.

En parlo amb en Richard, per treure-me-la de sobre. La meva aventura esgarrifosa.

Es queda blanc i s'aixeca per anar a posar-se una copa.

—Tu em trobes estreta? —li demano.

Deixa anar un llarg sospir i s'asseu al meu costat fent que no amb el cap. Llavors m'agafa una mà i se la queda entre les seves, sense afegir ni una paraula.

Si mai he tingut sentiments profunds per un home, els he reservat per a en Richard. De fet m'hi vaig casar. I encara avui, a través de coses petites, com ara quan m'agafa la mà o em busca amb els ulls amb una mica d'inquietud, quan d'un oceà d'incompatibilitats recíproques emergeixen aquests illots d'afecte, de pura entesa, m'arriba molt bé l'eco del que vam ser durant uns quants anys l'un per a l'altre.